

Obvestilo: CORONAVIRUS (SARS-CoV-2) in DONORSKA IN TRANSPLANTACIJSKA DEJAVNOST

Ljubljana, 12. 3. 2020

ZADEVA: Priporočila zavoda Slovenija-transplant za strokovno javnost

Okužbe z novim koronavirusom, ki povzročajo obolenje imenovano COVID 19, so se do danes razširile v prek 100 držav po svetu. Ciljana terapija za zdravljenje okužbe do zdaj še ni na razpolago. Virus je zelo nalezljiv, lahko povzroča blažjo klinično sliko okužbe respiratornega trakta, lahko pa resno obolenje spodnjih dihal z dihalno stisko. Glede smrtnosti razpolagamo z različnimi podatki: na globalni ravni je ocena 3,4 %, izven Kitajske pa manj. Najbolj ogroženi so bolniki s pridruženimi boleznimi, med katerimi so lahko tudi bolniki zdravljeni s presaditvijo.

Število potrjenih primerov z okužbo z novim koronavirusom zaenkrat v Evropi še narašča, medtem ko se v žarišču na Kitajskem umirja. Svetovna zdravstvena organizacija je razglasila javnozdravstveni alarm mednarodnih razsežnosti in pandemijo. Do 8. 3. 2020 je v Evropi potrjenih že preko 10.000 primerov, od tega več kot 7000 v Italiji. Na dan 11. marca 2020 je bilo v Sloveniji potrjenih 57 primerov.

Ker je sosednja Italija eno od žarišč bolezni v Evropi, je pri nas ocena tveganja višja. Potrebna je dodatna pazljivost in omejevanje širjenja okužbe. Pomembno je, da tudi zdravstveno osebje upošteva vse preventivne ukrepe in navodila krovne inštitucije, kjer delujejo.

Navodila v zvezi z dejavnostjo darovanja in pridobivanja organov in tkiv

Po podatkih Evropskega združenja za darovanje in transplantacijo organov, tveganje za prenos okužbe z darovalca na prejemnika še ni povsem jasno. RNA-emia je bila ugotovljena v vsaj 15 % (za več glej <https://tts.org/tid-about/tid-presidents-message/23-tid/tid-news/657-tid-update-and-guidance-on-2019-novel-coronavirus-2019-ncov-for-transplant-id-clinicians>).

Pri oceni primernosti za darovanje je posebna pozornost potrebna, če je možni darovalec pripotoval iz žariščnih držav ali potoval preko njih v zadnjih 21 dneh. Na osnovi preliminarnih ocen kaže, da je inkubacijska doba za nastanek bolezni od 2 – 14 dni, a v pripravi možnih darovalcev organov ali tkiv priporočamo, da se za zagotavljanje večje varnosti upošteva obdobje 21 dni. Žariščne države so sledeče: Kitajska, Iran, Italija, Južna Koreja, Kambodža, Laos, Mjanmar in Vietnam.

Postopki pri pripravi umrlih darovalcev

V vseh primerih priprav primernega darovalca organov in/ali tkiv torej po ugotovljeni možganski smrti in pridobljenem soglasju opravimo test PCR RNA za virus SARS-CoV-2.

Testiranje traja približno 4 ure in zato je realno, da se v postopku ocenjevanja primernosti za darovanje izvede testiranje.

Če je test negativen, potem ni kontraindikacij za darovanje glede korona virusa. Če je test pozitiven, potem je potrebno od darovanja odstopiti, razen, če gre za življenjsko ogrožajoč primer za presaditev srca ali jeter ob privolitvi bolnika in odgovornega zdravnika. Ostali organi in elektivne operacije v tem primeru odpadejo.

Postopki pri živi darovalcih

Zaenkrat priporočamo, da se programi živih darovalcev zaustavijo in operacije prestavijo na kasnejše datume.

Kontaktna oseba za vsa dodatna pojasnila je prim. Danica Avsec, dr. med.

danica.avsec@slovenija-transplant.si, 041-760-917

Epidemiološko stanje v zvezi s koronavirusom se dnevno spreminja, navodila bomo posodabljali v skladu z rednimi mednarodnimi poročili o oceni tveganja in epidemiološkim poročilom. Priporočamo spremljanje podatkov in priporočil:

NIJZ, Nacionalni inštitut za javno zdravje: <https://www.nijz.si/sl/koronavirus-2019-ncov>.

ECDC, Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni:

<https://www.ecdc.europa.eu/en/novel-coronavirus-china>.

ESOT, Evropsko združenje za darovanje in transplantacijo organov:

<https://www.esot.org/news/latest-news/esot-statement-covid-19-outbreak>.

EBMT, Evropsko združenje za darovanje in transplantacijo kostnega mozga (v zvezi z darovanjem in presajanjem kostnega mozga): <https://www.ebmt.org/ebmt/news/coronavirus-disease-covid-19-updated-ebmt-recommendations-8th-march-2020>.

Zavod RS za transfuzijsko medicino (v zvezi z darovanjem in odvzemom krvi):

<http://www.ztm.si/novice/ukrepi-pri-krvodajalcih-za-preprecevanje-prenosa-sars-cov-2/>.

Inštitut za mikrobiologijo in imunologijo Medicinske fakultete v Ljubljani (izvaja testiranje pri bolnikih s sumom na okužbo z novim koronavirusom): www.imi.si.

Pripravila:

Prim. Danica Avsec, dr. med., svetnica

Direktorica Zavoda RS za presaditve organov in tkiv Slovenija-transplant

